

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglašji

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašji itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Občni zbor in javni shod političnega društva „Edinost“ v Škedenju

dne 2. novembra 1902.

(Dolge.)

Volilna reforma.

Gospod dr. Rybář je nadaljeval:

Gospoda moja! Naši nasprotniki so hoteli uporabiti še tretje sredstvo, da zmanjšajo našo moč in naš ugled. To se je zgodilo v deželni zboru tržaškem, ko se je razpravljalo o volilni reformi. Vam, ki se bavite z javnim življenjem, se je gotovo že večkrat porodila misel, da je sedanji volilni red, ki se opira na naš mestni statut, skrajno krivičen. V Trstu, ki ima skupaj kakih 180.000 prebivalcev, imamo za mestni svet oziroma deželni zbor, ako se držimo števila zadnjih volitev, komaj 8000 volilcev. In v našem deželnem zboru se razpravljajo najvažnejša vprašanja, ki nas interesirajo kakor davkoplačevalce, ki se tičejo torej naših žepov. Tu se nam nalagajo davki, tu se gospodari z občinskim in torej tudi našim denarjem. A v ta mestni svet, oziroma deželni zbor nas ima samo 8000 volilno pravico. Da je to skrajno krivično, to so na vse zadnje sprevidele tudi slavna vlada in naši politični nasprotniki sami. Ali ker se naši politični nasprotniki bojijo, da bi njihovo nadvladje moglo začeti pojemati, ako bi se volilna pravica razširila, to je, ako bi se ta pravica podelila širšim slojem, študirali so leta in leta, kako bi nekako razširili volilno pravico, a pri tem vendar obdržali svojo moč! Z drugimi besedami: kako bi preslepili ljudstvo in vlado!

Predložili so že več volilnih reform. Najzanimivejša med njimi je predzadnja. Ta volilna reforma je bila velika hinavščina. Po njej bi imeli skoro vsi polnoletni Tržačani volilno pravico. Naši nasprotniki so torej stvar dobro preštudirali in lahko bi rekel kdo: Glejte, saj ljubijo ljudstvo, saj mu hočejo dati vsa moč v roke! Toda v resnici so oni hoteli ljudstvo le preslepiti. Oni so namreč do bro vedeli, da jim vlada take volilne reforme nikdar ne potrdi, ker bi ista bila v nasprotju z vsem volilnim redom v Avstriji.

Sedaj so predložili zopet osnovo za volilni red, v kateri so razdelili davkoplačevalce — pa tudi teh ne vseh — v tri razrede.

PODLISTEK

Konec enega polka.

Po Janšonu poslovenil Leopold Modic ml.

Da si je adjutant predobro znal, da ni niti jednega Bura njim nasproti, odgovoril je vsejedno mogočno: »Kolikor jih tudi je, mi smo jim dali dobro po koži.« Po teh besedah — ne menč se za one — je odjahal dalje, ko je nek debeli major mrmral za njim: »Ti novodošleci imajo proketo srečo! Tu vam leži 2000 mož z nosom v blatu, a nismo videli še niti jednega Bura — gospoda moj, niti jednega. To je infamno! In še jeziti se vrhu tega, da ti vragovi konjski hlapci (Dragoneci) prihajajo v najhujši ogenj, medtem ko mi, najboljši polk vse armade, niti strele nismo oddali dosedaj.«

Adjutant je vzpodbodel konja, da bi prišel v bližino nevoščljivih častnikov-pešakov ter ob enem poslušal pokanje pušk in ropot. V njega brezmejno čudenje je ogenj na severnem bregu reke nadvladal s svojim gromenjem, mejtem ko so angleški topovi odgovarjali sem in tam, v dolgih počinkih in pojenjaje. Adjutanta je spreletela neka slutnja. Opazil je, da tu ni vse v redu ter vihal z nosom po zraku; v tem trenutku pa se je spomnil, da je častnik, angleški častnik,

Izključili pa so vse tiste, kateri plačujejo osebni davek! In takih je v Trstu mnogo. Pri nas je mnogo privatnih uradnikov, ki ne plačujejo drugih davkov nego osebni davek. Mnogo je takih, ki imajo 5 do 6000 dohodkov, morda še več, katerim pa vključ temu, da plačujejo velike osebne davke, niso dali volilne pravice. To je velika krivica.

Še večja zavrtnost pa je, kar se tiče novega volilnega razreda. Napravili so namreč nov volilni razred. Vi veste, da se je dosedaj volilo v 4 razredih. To so spremenili tako, da so iz štirih razredov napravili tri, a tako, da bi vaši politični nasprotniki imeli potem večino v vseh treh razredih, posebno pa v tretjem, v katerem je bil vspeh za nje do sedaj nekako dvomljiv, ker je v njem mnogo državnih uradnikov. Te uradnike so sedaj tako porazdelili med druge razrede, da jih povsod majorizirajo, da imajo torej nasprotniki v vseh razredih gotovo večino.

Poleg treh razredov pa so priredili še četrtega za vse tiste, ki nimajo volilne pravice v prvih treh volilnih razredih, torej za tiste, ki o volitvah za državni zbor volijo v peti kuriji. Tudi tukaj so napravili zavratnost. Oni so dali namreč v tem 4. razredu volilno pravico tudi vsem tistim, ki jo imajo že v kakem drugem razredu. Res je sicer, da je tudi glede državnozbornske V. kurije tako; in na to se sklicujejo oni. Ali kolikor vemo, gospodje sicer niso ravno toliko tankovestni, da bi se bali nasprotovati kakemu obstoječemu zakonu. (Klic: Saj oni sploh ne poznajo zakona! Saj oni so nad zakonom!)

V slučaju volilne reforme za Trst bi bila njihova dolžnost, da se mu ne podvržejo tem bolj, ker je to določilo glede 5. kurije krivično. V 4. razredu bi morali torej dati volilno pravico samo tistim, kateri je nimajo v drugih volilnih razredih! (Klic: Tako je!) Toda tega niso storili, in sicer zato ne, da bi se jim posrečilo, da bi se svojimi volilec iz drugih razredov majorizirali tudi prave volilce 4. razreda, da bi bi tudi tukaj izvolili le svoje pristaše. (Klic: Z eno roko so dali, z drugo so jemali!) Kakor vidite, je torej vse skupaj gol »švindl«. (Burno pritrdjevanje.)

Še hujše pa bi ravnal novi volilni red z nami v okolici. (Klic: Okolice jim je v želo!) Mi imamo 6 okrajev in 6 zastopnikov v mestnem svetu tržaškem. Ako vza-

ter se je sramoval samega sebe, da je imel take misli! Zasukal si je torej brke ponosno ter pogljal konja naprej. V tem trenutku mu je prijahal nasproti neki štabni častnik ter mu zavpil že iz daleč: »Nazaj!«

Adjutant je skoro odrevenel; zastrmel je na pol odprtih ust; ni mogel verjeti svojemu ušesom; ustavil se je in zijal v častnika.

»Nazaj in sicer na vsej vrstici, je ponavljal oni še jedenkrat.

Obraz adjutanta ni izražal več začudenja; to bi bilo premalo izraza notranjim čutom; kakor okamenel je sedel v sedlu, pridržaje roko k čeladi, mejtem ko mu je brada lezla skoro do prsa.

»Dvesto mrtvih, trikrat toliko ranjenih«, je jecljal štabni častnik kakor bi odgovarjal na težka vprašanja; pristopil je adjutantu: »Prosim, gospod adjutant, da se vrnete k polku!«

Ni možno opisati kletvin, ki so se čule zopet od možtva 19. dragonskega polka, ko so morali vnovič sedeti v sedla ter zapustiti zasedeno mesto. Ako bi se verovalo njihovim besedam, bila bi vrhni poveljnik in častnik-general največja osla, štabni častniki pa sami dojenči, katere priimke jim sme dajati tudi najmlajši trobentač polka.

Polk se je zopet umaknil, šatori so bili

memo za podlago število prebivalstva, bi nam morali dati vsaj eno četrtniko vseh zastopnikov, kajti o zadnji volitvi so formirali volilec v okolici skoro tretjino vseh volilcev. Gospodje pa so v spodnji okolici dali enega poslanca več, a zato so nam v zgornji enega vzeli! Iz zgornje okolice so napravili en volilni okraj, kateremu so podelili samo enega poslanca. Poleg tega so napravili 4. razred za vso okolico, kateremu so dali dva poslanca (enega zgornji in enega spodnji), tako, da bi mi po novem volilnem redu pridobili samo enega poslanca. — Ker so pa število poslancev vseh razredih pomnožili za 14, bi bili mi, se 7 poslanci nasproti 56, še v večji manjšini, nego smo bili dosedaj (6 in 48. — (Klic: In to naj bi bila volilna reforma! To naj se imenuje razširjenje volilne pravice!)

Zanimivo je, zakaj da so zgornjo okolico združili v en okraj. Zato, ker so mislili, da je zgornja okolica kompaktno narodna in da se tu ne da nič napraviti za njih, pa so jej vzeli en mandat. (Klic: To je razširjenje političnih pravic! Takov je njih liberalizem!) Spodnjo pa so pustili razdeljeno, ker so upali, da s časom pridobijo tu en ali drugi okraj, kakor se jim je tudi to posrečilo o zadnjih volitvah.

Proti temu »švindlu« so nastopali naši poslanci, izlasti Gregorin, Goriup in Dolenc. (Ploskanje.) Protestirali so ter dokazovali krivice, ki bi se po novem volilnem redu godile nam in drugim volilecem. Pomagalo sicer ni nič; volilno osnovo je večina sprejela in sedaj je ista predložena v najvišje potrjenje. Toda mi upamo, da se vsaj tukaj vlada ojnasi ter sprevi, da ne gre, da bi se tisoče in tisoče volilcev oropalo njihovih pravic (Viharno pritrdjevanje), ter da ta zakonski načrt ne zadobi najvišjega potrjenja. (Ploskanje.) (Pride še.)

Iz razprave o izjavi dr. Koerberja.

I.

V seji zbornice poslancev dne 6. nov. l. 1902 je slov. posl. dr. Ploj izustil nastopni govor:

Programatične izjave, ki jih je vlada podala v seji dne 16. oktobra, nudijo tudi nam

zopet potrjeni ter postavljeni na mestu, kjer so ležali dan prej. Bilo je zopet vse pri starem kakor pred 24 urami. Ako bi onih 8000 mož ne čulo gromenja topov in pokanja pušk, in ako ne bi bili videli mrtvih in ranjenih, ne bi mogli soditi, da je danes nekaj bilo. A bilo je mnogo dokazov, da pri reki, čije imena niso znali, je bila bitka, ki je bila izgubljena za Angleže na vsej črti. In Buri? — Teh ni videl nihče od polka. Pehota in topništvo, ki je stalo v boju in imelo največ zgube, znalo je samo, da je nanje padal svinec kakor toča, da so padali vojaki in konji na levi in desni, da so s suhim grlom lezli nazaj, kjer bi imeli naskočiti naprej. A Burov — teh ni videl nihče.

Resnost, globoka resnost se je polastila vseh. Tudi potem so sledile male nezgode, katerih je bilo vedno več. Nikjer niso opazili sovražnika, a bolje rečeno: povsod ga je bilo dovolj, ker so ga čutili, a videl ga ni nijeden od njih.

Patrulje so bile razposlane na vse strani; železnična proga, po kateri se je dovažal živež in streljivo, komaj 15 milj daleč od njih, je bila razdejana, zbok česar je možtvo polka dva dni trpelo lakoto.

(Pride še.)

slovanskim poslanecem z Juga te države povod, da izrazimo svoje nazore o namerah in načrtih glede daljnjih ciljev vladne politike, kakor so se pokazali v tej izjavi.

Meni je čast, da govorim v imenu slovanskih poslancev z Juga ter izjavim, da mi, ostajajoči zvesti svoji politiki svobodne roke, ne bomo odslej sodili vlade po nje besedah — katerih smo pač že mnogo čuli — ampak le po njenih dejanjih, o čemer pa moram konstatirati, da dosedanja dejanja sedanje vlade ne vključujejo niti skromnih pričerkov za uresničenje tistega, od vlade in oficijelnih novin v vseh stopinjah variranega načela, da vlada ostane jednako pravična nasproti vsem narodom Avstrije.

Četudi nimamo mi radi tega, prav nikakega razloga, da bi tej vladi dajali kakoršnje bodi zaupanje, vendar jo hočemo podpirati v tem prizadevanju, da v tej zbornici ustvari tisti milieu, ki omogoči in zagotovi nadaljnje funkcioniranje parlamentarnega mehanizma, in ki vsposobi zbornico, da bo ustrezala tistim velikim gospodarskim in političnim nalogam, ki se jej bodo stavile v bližnjem času.

Toda, mi smo tega nazora, da se ta prizadevanja ne bodo niti povspesovala, niti se ne uresničijo po načrtih vlade, kakor se kažejo v nje zadnji izjavi. Da, mi gojimo marveč opravičeno bojazen, da tudi sedaj gre le za hipno politično sredstvo zadrege (Prav res), po katerem se poseza v namen, da bi se z nekim gotovim vzletom prešlo preko sedanje notranje-politične in parlamentarne krize, mesto da bi se kazalo tisto dejstveno silo, tisto od duha resnične nepristranosti in pravičnosti prevežano energijo, ki v današnjih resnih časih jedina more nuditi garancijo za končni vspeh.

Mi smo dalje tega nazora, da se po tistih načrtih, ki jih ima vlada oziroma na rešenje jezikovnega vprašanja, provzročujočega toliko sporov, načrtih, kakor prihajajo do konkretnega izraza v temeljnih načelih za rešenje jezikovnega vprašanja na Češkem in Moravskem — ne bi bilo pravično rešenje niti povspesovalo niti uresničilo, in da eventualna uravnava jezikovnega vprašanja na tej podlagi ne bi nas osvobodila od zla, na katerem trpimo že od generacij. Omejitve uravnave jezik. vprašanja, kakor namerjano v temeljnih načelih, le na Češko in Moravsko, kjer je ogorčenje bratskega naroda radi jezikovne krivice doseglo že tako stopinjo, da je vsled tega ekzistenca parlamenta prišla v nevarnost, in pa meritorična vsebina teh temeljnih načel, kažeti le prejasno, da se tudi sedanja vlada ne more iznebiti tistega sistema, ki v svojih zadnjih konsekvencah vključuje bolj ali manj skrito pospeševanje prizadevanj Nemcev za hegemonijo nemškega naroda in nemškega jezika v naši domovini. Ta zistem ni nasproten le zgodovinskemu nastajanju Avstrije, ta zistem ne nasprotuje le dejstvu, da Slovani tvorijo pretežno večino prebivalstva Avstrije, ampak nasprotuje tudi ustavno zajamčeni enakopravnosti in enakovrednosti ter neporušni pravici vseh narodov Avstrije do varovanja njihovega jezika v uradu, v šoli in javnem življenju (Pritrdjevanje); ta zistem je kar direktni vir tistemu ogorčenju in tistemu boju, ki ga bijejo slovanski narodi, vsem na čelu češki narod, za dosego svojih političnih pravic, za svoje gospodarske in kulturne napredke, kateri boj je ravno sedaj dosegel tako stopinjo, da — kakor sem že omenil — prihaja v nevarnost tudi ekzistenca parlamenta. (Poslanec Glöckner: Financijelna bremena se morajo tudi upoštevati!) Gotovo, o tem bomo tudi govorili o primernem času.

Brez ozira na meritorično vsebino teh temeljnih načel mora nas Jugoslovane oau-

niti sosebno to, da je zakonita in principi-
jerna uravnavna jezik. vprašanja namerjana
samo za Češko in Moravsko, a da se taka
tudi nujno potrebna uravnavna ne namerja tudi
za Šlezijo in slovanske dežele na Jugu dr-
žave, kjer itak že skromne jezikovne pravice,
ako se smem poslužiti izraza iz vladine iz-
jave, slone tudi le na minljivem papirju na-
redbe.

Jaz nočem dalje utemeljevati svojega za-
jujenja na tem, da se vlada s takim skepti-
cizmom izraža o vrednosti vladnih naredeb.
(Zvršetak pride.)

Politični pregled.

V Trstu, 10. novembra 1902.

O položaju. Gospod Spinčič je rekel v
svojem govoru na obnem zboru društva
»Edinost«, da je sila težko govoriti o polo-
žaju, ker isti da je tako nejasen in negotov,
da se v tem hipu ne ve, kaj prinese prihod-
nji hip. In res je tako. Politični in parla-
mentarni položaj je tudi danes v znamenju
popolne nejasnosti. Tu se vam govori v eni
sapi: o pogajanjih s Čehi in Nemci, o odlo-
ženju parlamenta (ker se je uvidelo, da je
absolutno memožno vsako sporazumljenje), o
razpuščenju zbornice, o absolutizmu, o oktroi-
ranju novega volilnega reda itd. itd.

Ali mej tem dr. Koerber ne dopušča,
da bi navstalo domnevanje, da se on pušča no-
siti od peneh in se in pljuska jočih valov,
ampak svet mora misliti, da z energično roko
drži krmilo svoje ladje, katera poslednja da
krepko reže volove.

Mej tem, ko na vseh straneh govore, da
tako ne more dalje naprej pa g. Koerber
ne miruje, marveč skuša in skuša, da-li ne
bi morda vendar le šlo tako naprej. Gospod
Koerber ne miruje, ampak dela pridno in —
lovi stranke. Predvčerašnjim je povabil k
sebi Poljake: načelnika »kola«, Jaworskega,
predsedstvo in parlamentarni komisiji tega
kluba. Tri cele ure so gospodje sedeli sku-
paj. Gospod dr. Koerber je seveda z vsa
možno ljubeznivostjo vzel na znanje vse že-
lje »Kola«. Poročila pa ne vedo nič o tem,
da bi bil ministerski predsednik izrekel kako
mnenje o teh željah. Tudi v pogovoru o po-
litičnem položaju — tako trde nadalje poro-
čila — da se niso stavile nikake ponudbe
kamo-li da bi se bile vsprejele! Gospod
Koerber da se je hotel le obvestiti o mišlje-
nju, ki vlada v »kolu«, ter spopolniti tako
svojo orijentacijo o političnem položaju, ker
da hoče v tem tednu sporočiti o tem cesarju.
Poročila zaključujejo, da poljski poslanci ne
verujejo v rapuščenje zbornice, ampak k ve-
čemu le v odloženje.

Ne treba praviti, da je danes mnogo
ljudij, ki ne bi hoteli priseči, da je bil pogovor
med gospodom Koerberjem in Jaworskim res
tako — nedolžen, kakor ga nam kažejo po-
ročila. Gospod Jaworski je prestar lisjak, da
ne bi z ene strani izkoriščal zadrege drugih,
izlasti pa še, če more ob enem svoj »patrijo-
tizem« pomakniti v čim lepšo luč. Koerber-
jeva želja, da bi Čeha postavil na hlad, pa
je zopet provroča, da ne bi radi nje po-
trosil kako bolj in t i m n o b e s e d o z g.
Jaworskim.

G. Koerber se izlasti v noveje čase ne-
kam ostentativno kaže od svoje — trmaste
strani in menda se kar ne more ločiti od
ideje, da bi Čeha izoliral. Nimalo ni torej iz-
ključeno, da so bili tudi najnovejši pogovori
med Koerberjem in Jaworskim posvečeni
temu plemenitemu namenu. Gospod Jaworski
je že enkrat — vladi na ljubo — razbil ve-
liko parlamentarno tvorbo, kateri je bil celo
on sam eden prvih voditeljev, zakaj naj ne
bi zopet — ako to želi ista vlada — vrgel
polenca pod noge istim Čehom, katere je (na
vladno željo) hotel grozno kaznovati.

Efekt je bil — kakor znano in kakor
priča najbolje ves današnji položaj — sicer
jako drugačen, nego so mislili Jaworski in
zaprlečki, ali s tem ni nikakor rečeno, da
ne bi g. Koerber mogel izvršiti zopet kakega
nemožkega in neslovanskega čina. No, kakor
rečeno: nikdo ne more priseči, ali so se ali
se niso na pogovorih nad Koerberjem in
Poljaki stavile kake ponudbe. Lahko je možno
eno, lahko drugo — gotovo pa je, da gosp.
Koerber še ni nshal loviti strank, da bi se
ze njimi, ako le mogoče, zgradil proti
Čehom.

Deželnozborske volitve. Na ožji vo-
litvi v mestnem volilnem okraju Korneuburg na
Nizhjeavstrijskem, ki se je vršila v
soboto, izvoljen je bil nemško-nacijonalni
kandidat Kolisko z 820 glasovi proti antise-
mitskemu poslancu Fetty-ju, ki je dobil 689

glasov. (Kolisko je tudi dosedaj zastopal ta
okraj.)

Na deželnozborskih volitvah na S o l n o-
g r a š k e m bili so izvoljeni sledeči kandi-
datje: liberalce dr. Schuhmacher (v Hal-
leinu); nemški nacionalec Hueber (v Neu-
marktu); člen katoliške stranke Hober (v
Gollingu); liberalce Neumayr (v Tanswegu);
člen srednje stranke Schneibbrandtner (v
Radstadtju).

Na K o r o š k e m so bili v splošni ku-
riji izvoljeni v soboto trije nemški nacijo-
naleci.

V Š l e z i j i so se vršile v soboto vo-
litve v veleposestvu. Izvoljeni so bili: V I.
volilnem telesu grof Henrik Larisch in baron
Sedlnitzky, v II. pa Robert Bayer pl. Bayers-
burg, Gvidon Grömann, grof Anton Larisch,
Anton Atzel, baron R. Sedlnitzky in baron
Emanuel Stenz.

Ministerstvo za pravosodje. Ozi-
rom na vesti, ki hočejo vedeti, da bo seda-
nji predsednik višega deželnega sodišča v
Zadru, dr. Adalbert Gertscher, imenovan mi-
nistrom za pravosodje, pritrdja tudi »Slov.
Narod« našemu sporočilu, da je dr. Gertscher
»nemškega mišljenja in vse prej nego prija-
telj slovenskih narodnih teženj«. Ljubljansko
glasilo pa meni vendar, da smemo od dr. a
Gertscherja pričakovati nekoliko več pravič-
nosti, nego smo je deležni sedaj, »seveda le
v tem oziru, da se ne bodo v slovenskih
krajih nastavliali jezikovno nezmožni urad-
niki«. »Slov. Narod« pravi, da ima ta obču-
tek, da dr. Gertscher vendar ne odobrava
tega, kar počenja grof Gleispach na Štajer-
skem in Koroškem, ter da bi dr. Gertscher
kakor justični minister omejil nastavljanje
jezikovno nezmožnih uradnikov »vsaj v to-
liko, da bi ne bilo zakonom in pravici v
obraz«.

Druge vesti — seveda oficijozne — pa
trde, da je vest o imenovanju Gertscherje-
vem brez vsake podlage, ker da se prav nič
ne mudi. Ob sedanjih političnih in parlamen-
tarnih razmerah da itak ni misliti na kako
večo zakonodavno ali reformatično akcijo
na polju pravosodstva; tekoče administrativne
posle pa da prav lahko vodi g. Körber sam.
To pot utegnejo imeti oficijozni prav, kajti
način, kakor se je g. Körber insceniral kakor
voditelj ministerstva za pravosodje, in izrazi-
tost, s katero je izvajal svoje nazore o
nalogi justice in o mejah, katerih se morajo
držati sodniki in javni tožitelji, sta bila pač
taka, da sta vzbujala mnenje, da misli g.
Körber nekoliko dlje časa ostati na čelu mi-
nisterstva za pravosodje.

Cesar Viljelm na Angležkem. Te
dni se nahaja nemški cesar Viljelm II. pri
svojem stricu, angleškem kralju Edvardu. O
Viljemovem prihodu v Shornliff pričakovala
ga je tam velika množica ljudstva. Na kolo-
dvoru so ga vsprejeli major Earl of Radnor,
mestna oblast iz Folkestone in predstojnik
svetovlastva v Sandgate. V svojih nagovorih
so ti povdarjali svoje veselje na prihodu
nemškega cesarja na Angleško. Earl of Ra-
dnor je cesarju izročil adresse, v kateri pov-
darja krvno sorodstvo med nemško in an-
gleško vladarsko hišo.

Cesar se je zahvalil na izročeni mu
adresni in se podal potem v taborišče pri
Chorncliffu, kjer so ga pričakovali generali
Wood, Rundle in Frankly ter mnogo dru-
zih štabnih častnikov.

Po defiliranju polka Royal Dragoons,
katerega je cesar Viljelm polkovnik-imejitelj,
imel je cesar na ta polk nagovor, v katerem
mu je častital na njega častnem vedenju v
južni Afriki. Izrazil je seveda svoje veliko
veselje na tem, da more svoj polk inspiciirati
in je pozval vojake, naj vskliknejo trikratni
»hura!« kralju Edvardu.

Pozneje, pri lunehu v oficirskem kazinu,
zahvaljeval se je polkovnik, lord Basing, ce-
sarju na daru, ki ga je poslednji podelil ženam
in otrokom onega moštva (tega polka), ki se je
podalo v južno Afriko. Viljelm je na to še
enkrat izrazil svoje veselje na sprejemu ter
je izjavil, da podari moštvu še drugo svoto
denarja. Kmalu potem se je cesar Viljelm
odpeljal po železnici preko Londona v San-
dringham, kjer sta ga vsprejela kralj Edvard
in prince Valeški.

Morsko roparstvo v Rudečem morju
in Italiji. Razni listi — seveda v prvi vrsti
italijanski — pišejo te dni jako obširno o
akciji Italije proti morskim roparjem v Ru-
dečem morju. To stvar, ki nima posebnega
pomena, hotelo bi se umetno napibniti v ve-
liko politično vprašanje, a obstoji v glavnem
v tem le: Morski roparji, ki imajo svoje

glavno gnezdo v mestu Midi na zapadnem
obrežju Arabije (ki je pod turškim gospod-
stvom) ob Rudečem morju, napadajo in ro-
pajo nasprotno obal Rudečega morja, ki je v
italijanski oblasti. Italija je večkrat pozvala
Turčijo, naj ukroti te morske roparje (pirate),
a ker Turčija ni tega storila do sedaj, odposlala
je Italija svoje vojne ladje v Rudeče morje
na lov na morske roparje. Italijanske ladje
so, kakor je znano, bombardirale mesto Midi
in Turčija je obljubila, da bo tej italijanski
akciji na morju pomagala se svojimi vojaki
z akcijo na suhem, česar pa ni storila. Itali-
janska vlada je vsled tega poslala Turški
ultimatum, v katerem grozi, da tudi na su-
hem (torej na turški zemlji) nastopi proti
morskim roparjem, ako ne stori tega Turčija
sama.

Tržaške vesti.

Občni zbor pol. društva »Edinost«
v Škedenju, oziroma način, kakor se je isti
izvršil, vzbudil je živo zadovoljstvo na vseh
strane, kjer z ljubeznijo in sočutjem slede
borbam Slovencev na tržaškem ozemlju za
svojo nacionalno ohranitev. O tem zadovolj-
stvu so nas uverili izlasti glasovi v hrvatskih
novinah. Vse hrvatske novine (izvzemši se-
veda vladine v Banovini, ki ne smejo) so z
zadostjenjem — da: nekim ponosom poro-
čale o shodu političnega društva »Edinost«
v Škedenju. Nam pa je v posebno zadoščenje,
da so te novine porabile tudi to priliko, da
so opozarjale ves jugoslovanski svet na njega
dolžnosti v namen ohranitve te preva-
žne pozicije naše ob obali sinje Adrije. Izla-
sti hrvatske novine so opozarjale, kako so
vsi Hrvatje in Slovenci dolžni radi splo-
šne narodne koristi podpirati
tržaške Slovence v tem težkem boju.

Tako piše n. pr. »Hrvatska« v uvod-
niku od torka med drugim: »Okolnost, da
nam Primorje nudi toliko gradiva — pa
tudi če ni vsikdar povoljno in ugodno —
govori mnogo samo od sebe. Ako ne govori
druzega, je to znak borbe in življenja. Pri-
morski krajisi so danes naša to-
lažba. Da, baveči se žnjimi nudimo na-
rodu našemu razloga tolažbe, nudimo mu
izgled nesebične obrambe narodnih pravic«.

»Da, z opravičenim zadovoljstvom se
bavimo mi z našim Primorjem...! Tudi tam
je še Hrvatska ob obalah sinjega našega
morja, kjer ni še nikdo dresiral in pa-
cifical naših bratov in se ti bore za svete
narodne pravice junaški, hrabro, ognjeno, odu-
ševljeno...«

»Ko se govori o Trstu, je za mnoge
našincev to pojm tujinskega italijanskega
mesta. Ali temu ni tako. Tako bi bilo, ko bi
narod podlegel, kakor je v nekem drugem
kraju hrvatske domovine (na Reki). Ali v Trstu
naš narod slovenskega in hrvatskega imena
bdi, straži, dela, se bori. Bori se, da ohrani
sebe in da nam ohrani naše krasno morje...«
»Kolikor je čestitih Hrvatov in Slovencev,
vsi so bili predvčerašnjim se svojim srcem
v Škedenju. Borbo naših bratov spremljamo
vsi... ni to borba lokalne pravi, ampak je
borba za skupne nam svete zaklade svobode
in jedinstva!«

Taki pojavi simpatije in sočutstvovanja
so v dokaz, kako resnično je govoril posl.
Spinčič na shodu v Škedenju, rekši nam v
tolažbo, da n i s m o s a m i, d a i m a m o
s v o j i h b r a t o v! Ako pravi »Hrvatska«,
da je ta naša borba in energija, ki jo kaže naš
živelj na tržaškem ozemlju, njim v vspodbuj
in tolažbo, pa je na drugi strani tržaškim
Slovencom v vspodbuj in tolažbo, ako ču-
jejo take pojave simpatije in sočutstvovanja.

Zopet — žrtve! Zistem privlačenja
tujincev v deželo, ki jemlje domačinom kruh
iz-pred ust, je zopet zahteval žrtve! In zopet
v nesrečnem Križu, kjer jim je tujinstvo itak
že zamašilo glavni vir dohodkov — ribiško
obrt...!

Na vodovodu pri sv. Križu delajo drug
rezervoar. Podjetniki so Nemci, načelniki de-
lavcev Italijani. Minolega ponedeljka pa je
bilo, ko je par naših domačih mladencev šlo tja-
kaj, prosit dela. Bili so odbiti, čes, da jih ne
morejo vsprejeti, ker da ni dela za
toliko delavcev! Že to je pogrelo do-
mačine, ki so vedeli, daso na istem delu istega
dne malo pred njimi vsprejeli par njih iz
Italije!! Ko pa je vspreje njih pršlo
tjakaj zopet par takih usilencev, in so bili
isti tudi vsprejeti (!!!), je vskipelo v
naših. Kako tudi ne?! Kdo bi se mogel ču-
diti temu?! Za Avstrijca na avstrijski zemlji
ni dela, za tujinca pa ga je!! Prišlo je do bur-

nih prizorov in italijanski »eapi« so hitro po-
slali po orožnike. Neverjetno naglo, kakor da
so vzrastle iz tal, bilo je pet orožnikov na
lieu mesta. A facit vseinu je bil, da so
trojico naših uklenili in odveli
v zapore...!!

Kaj bo sledilo, tega ni težko uga-
niti!!

Te podatke smo napisali po ustmenem
sporočilu Križanov — došlih navlaš v naše
uredništvo —, ki pa so še posebno naglašali,
da ona trojica, ki so bili odvedeni v zapore,
niso pristaši slovenske narodne stranke, marveč
takoimenovane cikorijske stranke. Ta mo-
ment je važen, ker priča, da oni trije niso
tako silno nastopili morda iz narodnega šo-
vinizma, ampak da so le žrtve obupne borbe —
za kruh, kijim je vzkračen tu-
jinec v prilog!!

Na tem eklatantnem slučaju je dokaz za
vsakogar, da je konkurenca tujincev doma-
čemu delavcu res že postala le-ta moment
kalamiteto — da je postala le-ta moment
permanentne nevarnosti, ki bo zahtevala zo-
pet in zopet — žrtve. — Ta konkurenca
pomenja morda v hipu najvažnejši del soci-
jalnega vprašanja v našem ožjem tržaško-
okoličanskem okvirju..... To vpraša-
nje bi morali morda tudi — socialisti začeti
enkrat motriti se stališča faktičnih, praktičnih
odnošajev — torej z edino veljavnega stališča
— ne pa da je trdovratno motre skozi naočnike
neke krivo umljene in deplacirane humanitete!
Krivične izlasti še zato, ker involvira ne-
humanost do najbližjega!!

Po tem najnovejem križkem slučaju pa
naj sodijo čitatelji, a koliko opravičenostjo oči-
tajo socialisti narod. stranki »nar. bestijalizem«
in nečlovekoljubje zato, ker rečena stranka
nastopa proti invaziji delavcev iz Italije!

Domovinska pravica. Onim, ki so po
podpisnem uradu vložili prizive proti rešitvam,
s katerimi so jim bile prošnje odbite zato, ker
so imeli prosilci kakega svojca v mestni bol-
nišnici, naznanjamo, da treba do konečne re-
šitve še nekoliko — mesecev. Tržaška
vlada je odbila magistratovo
trditve, češ, da je tako bolni-
ško oskrbovanje — redna miloščina,
ter je izjavila, da je po nje mnenju vsaka
bolniška oskrba le slučajna — nikakor
pa ne redna ali stalna milo-
ščina. Magistrat je seveda — trmast kakor
je že — rekuriral na ministerstvo, katero
je iz istih vzrokov, kakor na-
mestništvo, dalo prav prosil-
cem in je odbilo magistratove
prizive. Magistratu pa to še ni bilo do-
volj. Rekuriral je na upravno sodišče, katero
ima zadnjo besedo v tem vprašanju.

Sedaj treba najmanj še tri mesece, predno
pride ta stvar v končno rešitev na Dunaju.

Kakor je videti, smo zmagali že v dveh
instancah! In nadejamo se, da tudi upravno
sodišče pritrdi nazoru namestništva in mini-
sterstva, kajti sicer bi — nad polovico vseh
prosilcev izgubilo pravico do domovinstva v
Trstu po novem zakonu. Kajti le redka je
družina, med revnejšimi sloji, ki bi bila tako
srečna, da bi v teku 10 let ne bila potrebo-
vala nikake bolniške oskrbe. Ker pa so rev-
nejši sloji v ogromni večini in ker je bolni-
ška oskrba, že po zdravem človeškem razumu
res le slučajna in nikakor ne redna — kakor
si jo je mislil zakonodajalec kakor razlog za
odrekanje domovinstva — nadejamo se, da
se tudi najviša instanca izreče v obrambo
interesov ogromnega števila revnejših držav-
ljanov, in pa za — zakon!

Našim gg. državnim poslancem pola-
gamo še enkrat na srce to tudi za naše revne
kmečke občine velevažno vprašanje ter jih
prosimo, naj se potrudijo, da državna uprava
enkrat stori konec manevrom, s katerim se
tržaška občina že toliko časa odteza svoji —
dolžnosti!

Urad
političnega društva »Edinost«.

**Za osnovo slovenske oziroma Hrvat-
ske porote** na deželnem sodišču v Trstu so
odposlale nadalje občine Nabrežina, Voj-
šičica, Tomaj, prošnje na ministerstvo za pra-
vosodje.

Ma! izle! je priredil včeraj močan od-
delek pevskega društva »Kolo«. Kolaši so
izleteli v bližnji Rocol k našemu vrlenu
Lahu, ki toči svoj izvrstni pridelek po zmer-
nih cenah.

Zabava v družbi mnogoštevilnih doma-
činov je bila izvrstna. Isti so radostno poslu-
šali lepo slovensko in hrvatsko petje.

Lepa naša pesem je donela tudi mejpo-
toma nazaj v mesto vse do ulice Rosetti,
kjer smo se razšli. V korist narodne stvari

bi bilo želeži, da bi tudi druga pevska družba pogostejše obiskovala naše Rocollee. V to je lepa prilika izlasti sedaj, dokler toči naš Lah.

Zid se je porušil. Med ulicami Boschetto, Paduina, Farneto in Bachi gradijo sedaj pod vodstvom inženjerja Edvarda Turka novo hišo. Gradnja te hiše je dospela v soboto do prvega nadstropja in je bil že postavljen pod tega nadstropja. V soboto, okoli 2. ure popoldne, pa so delavci, ki so bili na podu, čutili, da se je pod zazibal in so hitro pobegnili. Takoj na to se je jeden zidov zrušil. Zrušenje je bilo povzročilo velik kup opeke, ki je bil naslonjen na dotični zid.

O tej nesreči se je močno pobil 44-letni klesar Alojzij Vidmar, na katerega je padlo mnogo opeke; k sreči pa rane niso nevarne.

Najdena listnica. Gospod Leopold Andre iz Nabrežine je konec min. mes. pozabil v javnem stranišču pri »rudečem mostu« listnico z 2000 kronami. Ko je zapazil, da mu listnica manjka, povrnil se je k ženi, ki je tamkaj nastavljena, a ta (Eliza Chiesa) je trdila, da ni našla nikake listnice. Gospod Andre je stvar naznanil policiji, a tudi na policiji je Chiesa odločno trdila, da ni našla nikake listnice.

Policijski oficijal Tie pa je kmalu potem doznal, da je nekdo v bližini hiše, kjer stane Chiesa, našel neko Andrejevo beležnico. Po nadaljnjih poizvedovanjih so doznali, da je res Chiesa našla omenjeno listnico in da je dala denar shraniti nekemu svojemu prijatelju 68-letnemu Viljumu M. stanujočemu na Corsu. Policija je valed tega zaprla Chiesa, njenega sina (ki je tudi kompromitiran v tej stvari), ter M. a. Chiesinega sina pa so zopet izpustili.

Dražbe premičnin. V torek, dne 11. nov. ob 10. uri predpoludne se bodo valed dražbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za o vilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Giulia (Fondo Ralli), 2 ogledali; ulica Pietà 13 in ulica Boschetto 5, rožarske klopi, voz in hišna oprava; Barkovlje krčma (»Alla Vittoria«), krčmarska oprema in vina; ulica Stadion 16, kolesa in razno.

Preračunski vestnik. Včeraj: toplotomer ob 7. uri jutraj 99.0 ob 2. uri popoldne 15.—C. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 767.6 — Dnaes plima ob 2.10 predp. in ob 11.38 pop.; oseka ob 6.35 predpoludne in ob 6.22 popoldne.

Društvene vesti.

»Trgovskemu izobraževalnemu društvu« je podaril V. Z. 1 K. kakor izgubljen stav.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Štrajk v Mirnu »Soča«** piše: Štrajk se bliža svojemu koncu. Štrajkovi so imeli v sredo popoldne na tukajšnjem glavarstvu konferenco, katere se je udeležil tudi obrtni nadzornik inženir Coglievina iz Trsta. Nadzornik je svetoval delavcem, naj gredo na delo pod starimi pogoji, kar pa so delavci odklonili. Zvečer potem so imeli delavci v Mirnu zborovanje, kjer so sklenili ostati v štrajku, izvzema dve trdki, kateri sta privolili poviška 5%, jedno uro manj dela ter sta uvedli nekatere poboljške v zdravstvenem pogledu. Osi delavci, kateri so začeli delati, so se odločili, da bodo dajali po 2 kroni podpore štrajkujočim.

× **Vipavska železnica.** Promet po vipavski železnici je velik, zato pa postaja potreba tretjega vlaka vedno večja. Dogaja se, da je vlak tako poln, da morajo ljudje stati, kjer pač kdo more. Dokaz, da je potreba prvič več vozov pri vlakih, drugič pa da sta dva vlaka po sedanjih dispozicijah premalo.

Krstić brez konec in kraja. V št. od 7. t. m. smo bili posneli iz »Narodnega lista« na Voloskem, da je orožništvo dobilo nalog, naj Krstića odvede v zapor. Kakor smo doznali pozneje, ta vest ne odgovarja resnici. Gospod adjunkt Lucich je že 14. oktobra dobil nalog od deželnega sodišča v Trstu, da mora Krstić nemudoma nastopiti kazni (senza indugio). Dotični odlok je bil uročen Krstiću dne 17. oktobra, a g. Lucich mu je v istem odloku dovolil osem dni v eno k. Kasneje mu je Lucich podaljšal ta rok do 29. oktobra. Ta dan je Krstić pobegnil na Reko. Ali niti sedaj ni adjunkt Lucich še dal naloga, da je Krstića

privedi v zapore, da si je dobil od deželnega sodišča v Trstu celo — ukor. Še le 5. t. m. je dal Lucich orožnikom nalog, naj privedejo Krstića; no, ta nalog niti ekspediran še ni! Tu treba poudariti, da je sodnik Lucich tesen prijatelj dra. Constantinija, odvetnika na Voloskem, a ta poslednji zopet »socius« Krstića....! Kaj naj rečemo? se-li je čuditi, ako se med ljudstvom utrja mnenje, da je bilo vaeopostopanje proti Krstiću poprej dogovorjeno med dobrimi prijatelji?!

× **Sadjarstvo društvo za komenski okraj** bo imelo dne 23. novemb. svoj redni občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo blagajnikovo. 2. Pouk o pravilnem sadjarstvu. 3. Razni nasveti. 4. Razdelitev sadnih dreves. — Na obilno udeležbo vabi

o d b o r.

V Opatiji je bilo od 1. septembra pa do vstetega 5. novembra 1902 4458 oseb. Od 30. oktobra 1902 pa do vstetega 5. novembra 1902 je prirastlo 249 oseb. Dne 5. novembra je bilo navzočih 771 oseb.

× **Pogreb rodoljuba.** Od Sv. Antona v dekanski občini, nam pišejo: Minoli posedek bil je tukaj pogreb značajnega narodnjaka in odbornika našega vrlega pevskega in bralnega društva »Svoboda«, 28 letnega Ivana Kavričiča. Tacega pogreba ne pamtimo, da bi bili kdaj videli v naši vasi. Poleg pevskega zbora »Svobode«, ki je z ganljivim petjem spremljal svojega pokojnega uda in odbornika k večnemu počitku, bila je v sprevodu malone vsa vas in mnogo ljudstva iz sosednjih vasi. Dekansko občino je zastopal upravitelj namestnik. Ta veličastni sprevod je mogočno uplaval na vaščane in pridobil mnogo novih prijateljev društvu »Svoboda«, ki je izkazalo tako lepo čast svojemu premiolemu členu, in mnogo vaščanov se je na novo vpisalo v to narodno društvo.

Po pogrebu je družina pokojnega jako lepo postregla pevcem, ki so pevali na pogrebu, za kar jej v imenu vsega društva izrekam najsrčnejšo zahvalo.

O d b o r n i k »Svobode«.

× **Podivjan sin.** V torek zvečer so zaprli v Gorici Ivana Montico, stanujočega v Kapucinski ulici, ker je žugal očetu, da ga ubije. Fant je prišel na policijo ter ovadil svojega očeta, č. š., da ga je pretepal. Ko se je pa policija prepričala na lieu mesta, da je oče kaznoval sina, ker mu je žugal, spravila je mesto očeta sina pod ključ.

× **Smo pač v Primorju....!** Te da je prišel na Volosko slavni, da preslavni zastopnik V. kurije istrske v državnem zboru, vivo o morto Benatti. Prišel je v stvarih občinskih volitev v Veprinu in je menda dovel seboj polno — municijona za volilno bitko. A veste, kdo jedini je znal za njegov prihod, kdo jedini je bil na vsprejemu!! To je bil — e. k. davčni oficijal Schreiber na Voloskem!!

G. Schreiberja ne zavidamo radi nezavadne svobode, ki jo uživa v pojavljanju svojega političnega mnenja, ako le ne bi se drugim, ki slučajno niso somišljeniki dra. Benattija, tako salamensko ne kratila ista svoboda....! Koliko družih je, ki bi dobili po prstih, da bi jih skelelo, ako bi hoteli kaj tacega, kar svobodno sme tisti Schreiber na Voloskem!!

V Podgradu imajo e. kr. poštarja, čegar ime zveni nekam jako po petkovo. Ker pa je velik Italijan pred Villarijem in zvezdo italijansko, piše se za — Petča! Ta poštar je dal na nekih razglednicah, katere prodaja, z nekim poštnim pečatom zarazati čisto slovenski napis »Podgrad« v Istri ter je dal napisati — italijanski: »Il. Castelnuovo in Istria«. To pa zato, da ugodit e. kr. Italijanom v Podgradu! Če si prišel namreč na državne oblasti v čisto slovenskem Podgradu, zli se ti, da si prišel v malo Kalabrijo. Uradniki na sodišču so skoro vsi Italijani. Ne ni res, kar vedno kriče Italijani: L'Italia fara da sé! Ne: L'Italia fara coll' aiuto delle autorità austriache....!

Vesti iz Kranjske.

* **Občinske volitve v Idriji.** Dne 8. novembra so se v Idriji vršile občinske volitve. V III. razredu je zmagała katoliško-narodna stranka, v II. in I. narodno-napredna.

Vesti iz Štajerske.

— **Volilen komisar.** kateremu se mudi. Dne 7. t. m. se je vršila v Rogatu volitev poslanca za skupino mest in trgov Ptuj Rogatec. Začetek volitev je bil določen

na 9. uro, a že ob 10. uri je volilni komisar Pichler iz Ptuja zaključil volilni čin, da-si niso še vsi volilci prišli v volilni lokal. Ravno so došli tudi volilci, ki bi bili glasovali za dvornega svetnika Ploja, ko je volilni komisar, volilni komisiji na čelu, stopal iz volilnega lokala ter pripomnil, da je volilni akt že zaključen in da se zato ni čakalo dalje z zaključanjem volilnega čina, ker je postopek na deželnih volitvah drugačen, nego pa na državnozborskih. No, gospod e. kr. okrajni komisar, če je temu res tako, zakaj pa to ni povedano na legitimacijskih kartah?!

Pa — saj se poznamo!

— **Občinske volitve v Orehovi vasi pri Mariboru.** V sobotni številki smo povedali, da je slovenska stranka srečno odbila nemški in nemškutarski naskok povodom občinskih volitev v tej občini. Sedaj pa posnemljemo iz »Südsteirische Presse« še nastopne podatke:

Slovenci so zmagali v II. in I. razredu. Nevarnost za to občino je bila velika, ker so Nemci in nemškutari razvijali nečloveško agitacijo in so poskusili vse možno, da bi dobili to občino, pa so se njih napor razbili ob poštenju slovenskih volilcev. Čast tem posledojim!

Vesti iz Koroške.

+ **Saj znajo slovenski, kadar — jim kaže!** Mestni očetje v Celovcu so sicer silni sovražniki slovenskega jezika. Pa ne vsikdar. Kadar jim kaže, se celo radi poslužujejo tega jezika. Tako n. pr.: kadar jim gre za to, da love — slovenske volilce! Ravno sedaj so bili podžupana celovškega, dra. Gustava pl. Metnitz, postavili kandidatom za četrto ali splošno kurijo. In v podkrepljenje te kandidature je mož izdal slovenske proglase. Nemško nacionalna gospôla so s tem svojim slovenskim oklicem vendar enkrat jasno pripoznali, kar tolikokrat taje, da je namreč na Koroškem še Slovencev in da je slovenščina neobhodno potrebna. Širokoustna gospôla so s tem slovenskim oklicem prav za prav pošteno lopnili sami sebe po zobeh. Plemeniti Metnitz sam je, kakor celovski podžupan, že toliko in tolikokrat prisegel na pristno nemštvo; — kako velik joj in krik nastaja v vsenemškem taboru o vsaki nedolžni slovenski vlogi; vsak majhen slovenski napis vpliva na njihove oči ravno tako, kakor rdeča ruta na gotove živali — a zljaj prihaja isti celovski nemški podžupan sam s slovenskim oklicem k tako zaničevanim »manj vrednim« Slovincem — beračit glasov! Res, svet se še suče!

+ **Zopet nekaj — avstrijskega!** Javili smo že, da slovenska šola pri sv. Jakobu — katero so hoteli Nemci uničiti — ostane, ker je ministerstvo za nauk razveljavilo tozadevni sklep deželnega šolskega sveta koroškega ter je razsodilo po pravici in zakonu. Sedaj je seveda huda nevolja v nemškem taboru, kjer hočejo nadaljevati akcijo za uničenje rečene slovenske šole. A veste, kdo jim je obljubil svojo podporo?! Nikdo drugi nego — e. k. deželni predsednik Freidenegg! Ko so prišli nasilaiki k njemu protestirati, da jim je tako obljubil. Načelnik e. k. deže'ne vlade na akciji proti pravični razsodbi osredaje vlade: ali ni to — avstrijsko?! O ta avstrijska birokracija!

Razne vesti.

Nemška nestrpnost. »Jedinstvo« beleži nastopno dogodbico: Mladi mohamedanec Smail aga Čemalović iz Bosne je imel obiskovati v Graden trgovsko akademijo. Dal se je vpisati in je že položil vse takse. Ko pa je hotel prvokrat stopiti v šolski prostor, pozval ga je šolski ravnatelj Berger, naj sname z glave svoje pokrivalo. Čemalović mu je pojasnil, da mu zakoni njegove vere ne dovoljujejo tega, in da je v njegovi domovini ne le občaj, ampak da je strog verski predpis, da se fez mora obdržati na glavi. Ali ravnatelju Bergerju ni hotelo to v glavo in zarežal je nad mladenčcem, da to njega, ravnatelja, nič ne briga, in da mora na vsaki način sneti pokrivalo. Na ta način je prisilil mladeniča s svojo avtoriteto, pripoznano mu od šolske discipline, da je mladi mož moral kršiti zapovedi svoje vere. Takoj po tem dogodku se je podala k ravnatelju deputacija hrvatskih dijakov, da mu pojasni njegovo postopanje in ga opozori na posledice stemu. Nato pa je velemodri šolski senat obdrževal konference o tem, da li naj se mladega mohamedana še nadalje sili v krše-

nje lastne vere. Slično se je dogodilo mlademu moslimu na graški kliniki, kjer so mu odrekli zdravniško pomoč in mu pokazali vrata, ker ni hotel sneti fes....!

Tako se je dogodilo v najbolj nemškem mestu Avstrije — v mestu torej, kjer je nemška kultura v najlepšem cvetju!! Sedaj pa vzemite v roko kako poljubno glasilo te nemške kulture in čitali boste gotovo v vseh možnih varijacijah o: svobodi vesti, strpljivosti, verski toleranci itd. itd., kar je takih lepih stvari, ki so baje temelji prave civilizacije... Ne, gornji dogodki ne pričajo ravno ugodno o tej nemški kulturi, marveč pričajo, da je tesnosrčnost nje glavna ilustracija!! To bi bilo krika, ako bi kakemu Nemcu tam v daljnem Orijentu branili živeti — po svoje! Pa saj je znano: Nemci so silno svobodoljubni in silno tolerantni, ali le dotlej, dokler le za se zahtevajo svobodo in toleranco.

Predsednikov namestnik. Ko se je nedavno temu predsednik severo-am. Zjedinjenih držav, Roosevelt, vozil po železnici, mu je bilo jako sitno, da je moral na vsaki mali železniški postaji odzdravljati pozdravljajočemu ljudstvu. Da se reši te sitnosti, izmislil si je nekaj zvitega. Državni tajnik mornarice, ki se je vozil z Rooseveltom, je namreč temu jako podoben. Kadar se je vlak zopet približal neki majhni postaji in je začel počasneje voziti, postavil si je tajnik mornarice na glavo cilindar, zapel sukno in prijazno odzdravljaj navdušeni množici, katera je videlo v njegovi osebi predsednika Roosevelta. Tako je lahko Roosevelt mirno sedel na svojem sedežu.

Loterijske številke, izžrebane dne 8. novembra:

Dunaj	55	54	89	32	4
Gradeo	74	73	81	75	51

Brzjavna poročila.

Odstop nemškega poslanika na Dunaju. DUNAJ 10. (B.) Brzjavni korespondenčni biro je izvedel, da je dosednji cesarski nemški poslanik, knez Eu'enburg, odstavljen od svojega mesta ter da je na njegovo mesto imenovan dosednji cesarski nemški poslanik na kraljevem italijanskem dvoru, grof Wedel.

Morsko roparstvo v Rudečem morju. CARIGRAD 10. (B.) Iz oficijelnih turških krogov se izjavlja, da je sfera Midi skoraj poravnana, ker je predlog italijanskega ministra za vnanje stvari skoraj popolnoma vsprejet. Sedaj treba čakati, da Turčija izvede prevzete obveznosti. Dotlej smejo italijanske vojne ladije ostati pred Midi.

(Dalje na 4. strani.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadruga v Gorici (Solkan)

vpisane zadruga z omejenim poroštvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario) št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost, zadržanost, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, modern sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačen.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

• T R S T •

TOVARNA: Via Tessa, vogal, Via Limitana

ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riberge št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor tapetarij, srecal in slik. Izvršnje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CRNIK ZASTONI IN FRANKO

Predmeti postavijo se na parobrod ali železnico franco.

Armada, ki ni zadovoljna z vlado.
MADRID 9. (B) »Imperial« javlja iz Lizbone: Portugalska vojska ni zadovoljna z vodstvom javnih stvari. V Lizboni se govori, da so trije generali poprijeli inicijativo za obveščanje kralja, da to ni možno, da bi ostalo sedanje ministerstvo.

Karlistiško gibanje na Španskem.
BARCELONA 9. (B) Iz izpovedeb zaprtih oseb izhaja, da je bil opravičen sum, da se pripravljajo karlistička vstaja. Dobavite lji oržja priznavajo, da so dobili denarja za dobavljanja orožij. Hane preiskave v stanovanjih Karlistov se nadaljujejo.

Štrajk črkostavev.
BUDIMPEŠTA 10. (B) 200 črkostavev iz 30 tiskarn je stopilo v štrajk, ker nočejo vsprejeti novega tarifa.

Pobjedonoscev se hoče umakniti?
KOLONJA 10. (B) »Kölnische Zeitung« javlja iz Petrograda včerajšnjega dne: Prokurator svetega sinoda Pobjedonoscev je z izjem na svojo visoko starost, da bo mogel svojo zadnja leta preživeti v miru, zaprosil za odpustitev z mesta, ki je razveljavil. Kakor njegov naslednik se označa Sergij Semetjev. Rdeči list javlja dalje, da so vse vesti o neugodnem zdravstvenem stanju carske dvojice neresnične. Car in carica da sta pri najboljem zdravju.

Maseagnija zaprli.
NEW-YORK 10. (B) Maseagnija so sinoči v Bostonu na tožbo njegovega impresarja rudi prelomljenja pogodbe aretirali, a ga zopet izpustili na svobodo, ko je plačal 10.000 dolarjev. O tem slučaju bo razprava jutri.

Mala oznanila.
Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 2 stot. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 20 K. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 60 stot.

V Trstu.
Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Kavarne.
Anton Šorli priporoča svojo kavarino »Commercio« kjer je sba-jališče Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Prodaja manifakturnega blaga
SALARINI
v ulici Ponte della Fabra št. 2.
in podružnica
„Alla città di Londra“
ulica Poste nove št. 9. (Brunerjeva hiša)

Velika zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke. Velik izbor oblek za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4. do 12. suknene jope v velikem izboru od gl. 3. do 8. zimске močne in podšite jope z ovratnikom od astrahana od gl. 5.—14, ravno take podšite s kožuvinom po gl. 12.—Površne suknje v velikem izboru od gl. 18.—32. Jopice za dečke v različnih oblikah in barvah, volnene hlače od gl. 2.50—4.50, finiješe od gl. 5.—9. Velik izbor oblek za otroke in dečke od 3.—12 let od gl. 2.50—10. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moških (zložljiva koža) za delavce izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu.
Črtane močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške obleke na meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovi z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah. V podružnici v ulici Poste nove se sprejemajo izdelovanja oblek po meri ter se še posebno vdobiva vsake vrste oblek v različnih risanicah in merah za moške in dečke.

Knjigovodja in korespondent
vešč popluna slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, pripraven za potovanje, išče se. Prednost imajo, ki so izvežbani v kizarski stroki. — L. stvarčno pisane pismenke na: Kizarsko tovarno And. Jakil, Rupa, pošta Miren pri Gorici.

Prodajalnica ur
F. Haslinger
zaprisežen izvedenec in urar c. kr. priv. južne železnice
Via delle Poste (Palača Galatti)
nasproti šte. 12.
Velik izbor ur vseh vrst. Poprave se izvrše v katerikoli množini in katerikoli vrsti, kakor kronometri itd. z vso natančnostjo in točnostjo na jamstvo.
Brezkonkurenčne cene.

Zahvala.
Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja med boleznijo in ob prerani smrti drage soproge oziroma hčere, tete in svakinje gospe
Josipine Petrič roj. Poljšak,
kakor tudi za darovane vence in osebno uleležbo, gg. železniškim uradnikom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so od blizu in daleč prihite izkazati dragi nam ranjki zadnjo čast, izreka-m najtoplejšo zahvalo ter pri-reči: Bog plati!
GORICA, dne 8. novembra 1902.
Žalujoči ostali.

Ivan Semulič
v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)
priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.
V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in drugi vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Paglianovo mazilo (sirup)
za osveženje in čiščenje krvi
prof. Ernesta Pagliano
nečak pokojnega profesorja Hieronima Pagliano
je bilo predloženo zdravstvenemu vodstvu min. za notranje posle, koje je dovolilo razprodajo.
Odklikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higijenični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajnami.
Dvor višjega sodišča v Lucca je izdal razsodbo po koji ima tvrdka Hieronima Pagliano izključno pravico postopati proti vsakomur, ki bi razpečaval ponarejanja, ter je ob jednom prisodil tvrdki vse sodne troške in odvetniške troške provzročene do leta 1897.
Naš sirup je ravno isti, kojega je izumil 1838. pok. naš stric prof. Hieronim Pagliano ter hranimo njegove izvirne recepte, s kojimi se je dokazala resnica. Vsi ti dokumenti ki so pisani z njegovo lastno roko, so bili predloženi pristojnemu sodišču.
Pozivljamo vsakogar, da prekliče; to zadošča v dokaz resnice, koje smo vedno trdili in razkrili brezvestne laži gotovih špekulantov. Zgoraj označene listine zamore si vsakdo ogledati. Ogibajte se vedno ponarejanj in zahtevajte vedno izdelke, koji nosijo na lončku in ovitkih našo varstveno znamko. Tvrdka nima družice. **Napolj 4, Calata S. Marco.**

V novi manifakturni trgovini
F. PIANO
Piazza della Borsa št. 4 (vis-a-vis Tergesteo)
velika zaloga
novo došlih najmodernejših jopic, plaščev, pelerin za dame in deklice.
Istotam je tudi dobiti najnovejšega volnega blaga, svile, baržuna, barhenla vseh vrst, preprog, pogrinjaj, zagrinjal itd.
Najnižje konkurenčne cene.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva
Andrej Jug
TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST
priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljšo in trpežno pohištvo, bodisi svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.
Cene brez konkurence.
Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na deželi: v misli gest: Svoji k svojim!

„Andemo de Franz“
krčma
v ulici Geppa št. 14.
Joči vina prve vrste:
Bela vipavska . . . liter po 40 kr.
Črna istrska . . . „ 36 „
Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.
Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: **Ipavsko belo liter po 36 kr. črno istrsko liter po 36 kr.**
Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem vinod 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.
Josip Furlan, lastnik.

Gustav Bonazza
v Trstu, Piazza Barriera vecchia, (vokal Androna dell' Omo).
Velika zaloga pohištva, ogledal, okvirjev in tapečarij.
Popolno opremljene sobe. Konkurenčne cene.
Naročbe se dostavijo razven embalaže franko na kolodvor ali brod v Trstu

Obuvala!
Pri Pepetu Kraševcu
zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo).
Bogata zaloga raznovrstnih obuval za gospode, gospe in otroke.
Poštne naročbe se izvrše takoj. Pošiljatelj se poštne proste.
Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter se izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča
Jostp Stantič čevlj. mojster.
Zalagatelj uradnikov in uslužbencev konsumnega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in c. kr. generalnih skladišč; nadalje stražnikov c. kr. javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr. piv. avstr. Lloydja.

M. Aite
trgovina z manifakturnim blagom
ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 8
s podružnico ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 5.
si dovoljuje obvestiti slavno občinstvo in cenj. odjemalce, da je jako pomnožila svojo zalogo kakor tudi povečala prostore s tem, da je ustanovila zgoraj omenjeno podružnico zato, da more v polni meri zadostiti vsem zahtevam cenj. odjemalcev.
V obeh prodajalnicah vdobiva se razno blago najbolje kakovosti in najmodernejše iz prvih tovarn, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike, ovratnice, tu je velikanski izbor platnena in bombažnega blaga, prtov in prtičkov ter vsake vrste perila, bodi od bombaža, ali platna. Pletenine, svilenine raznovrstni okraski za šivilje in kitničarke. Velikanski izbor snovij za narodne zastave in trakov za društvene znake.
Sprejema naročbe na moške obleke po meri, katere izvrši najtočneje in najnatančneje po cenah, da se ni bati konkurence.
Poskušati, za se prepričati!

OBUVALA.
— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvalo na debelo in drobno.
Lastnik: Peter Rehar.

Pozor!!
Udano podpisani naznanja uljudno vsem dosedanjim odjemalcem vin pokojnega Ivana viteza Nabergoja, da ima v svoji zalogi sledeča desertna in namizna vina:
Peneči prosekar . . . K. 2. — steklenica
Refošk . . . „ 2.40 „
Namizno belo . . . „ .80 „
„ črno . . . „ .90 „
Priporočuje se za nadaljna naročila, beleži
Ant. Nabergoj,
naslednik Ivana viteza Nabergoja.